

ĐÂU NGÀY VỀ

Ngày 11 tháng 6, 2026, tôi nhận được bài thơ Đâu Ngày Về của tác giả Tổ Kim, người chủ trương Blog Người Phương Nam, Úc Châu. Cảm hứng về sự khí khái của bài thơ, tôi liền đáp trả ngay trong ngày bằng một bài viết kèm theo bài thơ mang tên Người Di Tản Buồn. Nay chia sẻ với 99 Độ cùng các thân hữu.

ĐÂU NGÀY VỀ!?

Người Phương Nam

Đời người chóng vánh tựa chiêm bao
Đợt sóng thuyền nhân đã bạc đầu
Người lên nội ngoại, người thành cố
Kẻ về cát bụi, ôi còn đâu!

Năm một năm biệt xứ xa nhà
Mà tưởng chừng đâu mới hôm qua
Thấy như trước mắt ngày thất thủ
Chẳng dè một thế hệ đã qua

Từ "giải phóng" nước mất nhà tan
Mệnh người theo mệnh nước điêu tàn
Ai khanh ai tướng, ai thầy thợ
Cũng đều chung số phận nghiệt oan

Từ bảy lăm rã ngũ tan hàng
Ngậm ngùi hưng phế ôi Việt Nam!
Uổng oan máu đào bao danh tướng
Và vạn ngàn chiến sĩ vô danh

Năm một năm lay lắt tháng ngày
Kiếp lưu vong còn lại những ai
Bao tâm huyết cậy nhờ bọn trẻ
Lớp già đành mai một xuôi tay

Tôi vẫn hằng mơ một ngày về
Nửa thế kỷ dài mòn mỏi lê thê
Đến nay mới biết rằng không thể
Tuổi đời chồng chất đất gần kề.

Các bạn mến,

Có những nỗi buồn không thể nói thành lời, chỉ có thể rót vào ly rượu đế – như đã từng với đồng đội trong một vài chặng dừng quân trên đường chinh chiến – đưa lên môi rồi nốc vội. Với những người lính đã đi qua một cuộc chiến dài hơn cả tuổi trẻ, nay mỗi đứa trôi dạt một phương trời, có đứa ngủ lại trên quê hương. Nhưng phải chăng trong mỗi đêm dài trên đất khách, chúng ta vẫn nghe trong mơ hồ tiếng bottes de saut vọng về từ dốc núi năm xưa, tiếng gió trên đồi, tiếng hò hét xung phong, tiếng rên rỉ của đồng đội bị trúng thương, tiếng trực thăng tản thương trong đêm, mang theo những thăng vừa nhắm mắt.

Chúng mình đã sống sót, qua lửa đạn, qua tù đầy. Đôi khi ta cũng đã thử trở lại cố quận vài lần. Tìm thăm chốn xưa cũ, sửa sang mộ phần đại gia đình bị buộc dời xa và nay đã hoang phế, hay để thấp nén nhang cho những đồng đội nằm xuống. Nhưng lại chỉ gặp những ánh mắt dò xét không thân thiện, những câu hỏi hách dịch, lạnh như thép. Rõ ràng quê hương không còn nhận ra ta, ngay cả bóng mình cũng không còn chỗ đứng – hướng chỉ là những kỷ niệm, hình ảnh của một thời non trẻ và sau này của thời tao loạn áo hoa dù mũ đỏ.

Vì vậy ta đành mang quê hương trong tim, mang tình đồng đội trong từng nhịp thở cuối đời. Nỗi buồn của người di tản không ồn ào – nó như một dòng nước ngầm, càng sâu càng lặng, càng lặng càng đau. Bởi người di tản buồn không phải vì xa đất nước, mà vì không thể trở về với chính mình của ngày xưa ngay trên quê hương của mình. Có lúc tưởng mình đã quen với đất khách, nhưng chỉ cần một câu thơ, một bản nhạc, hay một bao thuốc lá chia chung hút với nhau bên cạnh chai rượu cùng với nhau, là cả một trời ký ức của thời áo trận còn bụi đường ừa về – với từng câu chuyện mà chỉ có anh em chiến hữu mình hiểu thôi – đôi khi mạnh đến mức tưởng như có thể đưa tay chạm vào vết thương cũ vẫn đó. Và thế là nỗi nhớ lại trỗi dậy, quặn thắt, thôi thúc, như một người bạn cũ vỗ vai mà nói: "Ê, mày còn nợ quê hương vì trách nhiệm núi sông không trọn vẹn". Với trái tim vẫn nằm trên quê hương đã mất, nên nó cứ mãi tương tư, mãi quặn thắt, mãi bị một sợi dây vô hình kéo về. Cái dây đó không đứt được, vì nó được dệt bằng ký ức, bằng tuổi trẻ, bằng đồng đội, bằng những người đã nằm xuống và bằng cả một phần đời mà bạn và tôi đã gửi lại nơi ấy.

Xin chia sẻ với các bạn, những người từng cùng một chiến tuyến với nhau, từng là đồng đội với nhau, bài thơ Người Di Tản Buồn (mượn tên theo bản nhạc rất xúc động của nhạc sĩ Nam Lộc). Để biết rằng bạn và tôi không cô đơn trong nỗi nhớ.

Người Di Tản Buồn

*Ta đi từ đạo quê nhà mất dấu,
Gió cuối trời còn thổi ngược vai đau.
Một nửa đời nằm lại phía rừng sâu,
Nửa còn lại trôi theo dòng viễn xứ.*

Ta giữ mãi những đêm hành quân cũ,
Tiếng trực thăng như gọi bạn quay về.
Đôi núi xưa giờ khuất dưới bốn bề,
Chỉ ký ức còn nguyên màu áo trận.
Có những lúc giữa phố đông lặng phất,
Nghe quê hương rơi xuống tựa giọt sầu.
Ta đứng nhìn đời chảy ngược qua nhau,
Như bóng nước không bao giờ chạm được.
Nếu có thể xin một lần trở bước,
Chỉ để chào những năm mộ không tên.
Chỉ để nghe tiếng đất gọi thật bền,
Rồi nằm xuống như người xưa đã chọn.
Nhưng số phận đưa ta về bờ khác,
Sống lưu vong mà trái tim chẳng rời.
Nên mỗi đêm ta vẫn gọi khẽ:
"Ôi hỡi... trời ơi,
Cho ta gửi chút hồn về đất cũ." –[Vĩnh Chánh]

Vĩnh Chánh,
June 11, 2026
nguồn: [y khoa huế/hn](#)

****Mời nghe bản nhạc dưới đây:**

[Người Di Tản Buồn](#) – Thơ Vĩnh Chánh – Nhạc Nguyễn Tuawson – AI Cover Siliconband

Nguồn: Internet eMail by mđ bs vĩnh chánh chuyển

Đăng ngày thứ Tư, July 22/2026
tkd, Khoa 10A-72/SQTĐ/ĐĐ, ĐĐ11/TĐ1ND, QLVNCH